

A menekültek egészségügyi ellátáshoz való hozzáférését segítik

Megcsappant az adakozási kedv

A menekülthullám kezdetén még rengeteg adomány érkezett

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Az ukrán menekültek egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférését, valamint gyógyszerellátását segíti az a projekt, amit a maroszentgyörgyi szociális gyógyszertárat működtető Suryam Egyesület a Kaufland Románia támogatásával kezdeményezett. A menekülteket segítő hatóságok, civil szervezetek sajnos azt tapasztalják, hogy míg a háború kitörését követően a lakosság példértékűen megmozdult, rengeteg adomány érkezett, az utóbbi időben drasztikusan visszaesett az adakozási kedv, holott a háború elől menekülők továbbra is segítségre szorulnak.

Menyhárt Borbála

(Folytatás a 2. oldalon)

Gálfalvi Látó

Telitalát az összevont cím, magvas gondolatsort indíthat el mindenkiben, aki kicsit is jártas az irodalom berkeiben. A két név egymás vonzata. Gálfalvi Györgyről azonnal az általa hosszú időn át szerkesztett népszerű szépirodalmi folyóirat, a Látó jut eszünkbe, a lap említései pedig egykettőre felsejlik előttünk a József Attila-díjas író, szerkesztő, publicista jól ismert alakja, rokonszenves egyénisége. Gálfalvi Gyurka, akiről az is sokat elárul, hogy mennyien szólítják becenevén, 1942. április 28-án született Marosvásárhelyen, kerek évfordulót töltött tehát, igazán érdemes a köszöntésre.

3.

Csak az agyag van fagyóban

A tehetség, a szépség és harmónia igénye, a klasszikus emberi értékek tisztelete, a mesterségbeli tudás mit sem veszített az idő múlásával. Bálint Károly szobrászművész 87. születésnapján is ugyanazzal az izzó belső intenzitással igazodik az alkotáshoz, rég felvállalt művészi hitvallásához, amivel hosszú és példásan termékeny pályáját elkezdte több mint hat évtizeddel ezelőtt.

4.

Fiatalítás a Barabás Miklós Céhnél

2021 nyaratól új felelősei vannak az erdélyi magyar képzőművészeket több mint kilenc évtizede tömörítő Barabás Miklós Céh (BMC) Maros megyei régiójának. Makkai István és Veress Gábor Hunor szobrászművészek Kákonyi Csilla festőművésztől és férjétől, Bálint Zsigmond fotóművésztől vették át a stafétát. A fiatal alkotókkal ennek kapcsán a közeljövő kihívásairól és távolabbi tervekről is beszélgettünk.

5.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- > kontaktlencse-felírás és rendelés
- > ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- > mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- > a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- > kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- > korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- > szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- > új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- > terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

A MACSKÁK KILENC ÉLETE

**KETYEG
AZ ÓRA!**

Önállóan csak május 15-ig töltheted ki a népszámlálási kérdőívet.

Ne maradj le róla!

nepszamlalas.ro

ÁPRILIS

30., szombat
A Nap kel
6 óra 11 perckor,
lenyugszik
20 óra 30 perckor.
Az év 120. napja,
hátravan 245 nap.

IDŐJÁRÁS

Változó idő
Hőmérséklet:
max. 18 °C
min. 6 °C

*Isten éltesse!

Ma KATALIN és KITTI,
holnap FÜLÖP napja.
FÜLÖP: görög eredetű, jelentése: ló-
kedvelő.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR – 2022. április 29.

1 EUR	4,9475
1 USD	4,7005
100 HUF	1,3118
1 g ARANY	285,7402

Népműves sokadalom Erdőszentgyörgyön

Rendhagyó kulturális rendezvényre hívta az érdeklődőket múlt szombaton az erdőszentgyörgyi Százfonat szociokulturális egyesület. A tartalom viszont gazdag volt.

Szent György napi népműves sokadalomra várták szombat délután az érdeklődőket a város művelődési házába. Már az épület bejárata jelezte, hogy nem mindennapi eseményt szerveztek: a helyi Koncz-virágkerteszet munkatársainak keze munkája ékesítette a helyet. Az épület kistermében pedig valódi sokadalom fogadta a belépőt, tizenhat standon állították ki munkáikat a helyi és környékbeli kézművesek, és több helyen nemcsak nézelődni, esetleg vásárolni lehetett, hanem a kíváncsiak és bátrabbak kézbe is vehették a különböző eszközöket. A helyi Szöcs Ilona és Szekeres Margit szöttesek hozták el, Barabás Anna dekupázstechnikával, Szekeres Gréta gyurmából készült dísz tárgyait, Birtón László népi bútortfestéssel ékesített munkáit mutatta be, Kokas Irén pártákat és egyéb dísz tárgyakat, György Viola horgolt táskákat és babákat, Vass Edit horgolt, kötött dísz tárgyakat állított ki, a bözödi Fazakas Angéla szalmafonó pedig a dísz tárgyait, a kendi Rózsa Csaba a levendulatermékeit. Három fafaragó is jelentkezett, Hegyi József, Sőfalvi László és Szabó György, ez utóbbi *Őszink nyomában* címmel mutatott be ősmagyar elődeink életéhez kapcsolódó tárgyakat, fegyvereket, viseletet is az érdeklődőknek, és asztalon sorakoztak a Százfonat egyesület által február óta működtetett kézművesműhelyben készült kerámia tárgyak, illetve a műhely oktatói, a székelyszállási Cseklán Andrea és Sándor keze munkáját dicséret tárgyak is. Aki nem szereti a téltlenkedést, vagy megunta a nézelődést, az Szabó Györgynél fafaragással, Birtón Lászlónál és Joó Borbálánál bú-

torfestéssel, Fülöp Csillánál szalmafonással, György Violánál bojtke-szítéssel foglalhatta el magát.

Este a néptánc és muzsika vette át a „főszerepet”, a *Zeng a lélek, zeng a szó* című tartalmas folklór-műsor keretében vonult fel a színpadra a Százfonat együttes félszáznál több gyerek és ifjú táncosa: három korcsoportban mutatnak be felcsiki, ördögösfüzesi, kalotaszegi, vajdaszentiványi, polgári és román táncokat, bizonyítva, hogy a nagyobbakkal a rugonfalvi László Zsolt és Ildikó, a kicsikkel Barabás Hunos és Kállai Edina milyen munkát végeznek itt. A népzene-szpalánták sem maradtak le a színpadról, ugyanis mintegy 25 gyerek és fiatal öt csoportban tanuló vonós hangszereken a marosvásárhelyi Sinkó András nyugdíjas tanártól, míg a cimbalomjátékot tanulókkal a helyi Jánoska Béla foglalkozik. A műsorban többször is „szót” kapott a bözödi Fülöp Edina népdalénekes, a *Csak tiszta forrásból* vetélkedő tavalyi korcsoportos megyei győztese. Egy kis falatozás is belefért még a programba, aztán ismét felcsendült a muzsika, ezúttal tánc-házba hívta a fürge lábú népséget.

A rendezvényt szervező egyesület vezetőjétől megtudtuk: néhány évvel ezelőtt még a Szent György napi városnapok alkalmával rendeztek néptánc-találkozókat, a járvány után viszont az idén sem került sor fesztiválra, ezért egy tanévzáró gálára gondoltak. Mivel azonban a nyárelőn valószínűleg számos magán- és családi rendezvény lesz, korábbi időpontot kellett találni, és ez a hétvége szinte mindenkinek megfelelő volt – tette hozzá *Ambrus Emese*. A múlt hét végi rendezvényt a Bethlen Gábor Alap, a Nemzeti Kulturális Alap, a Csoóri Sándor Alap, a Communitas Alapítvány, Erdőszentgyörgy önkormányzata és a szülői közösség támogatta. (*gligor*)

Détől éjfélig tartó gazdag programmal várták az érdeklődőket

Fotó: Fülöp Otília

Megcsappant az adakozási kedv

Forrás: Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal Szociális Igazgatósága (Facebook)

(Folytatás az 1. oldalról)

A Suryam Egyesület és a szociális gyógyszertár 14 másik Maros megyei civil szervezettel együtt része az Együtt Ukrajnáért – Maros munkacsoportnak, amely azért jött létre, hogy közösen minél szélesebb körű segítséget nyújtsanak a háború elől menekülőknél.

Az egyesület április elején elindult projektjét a Kaufland Románia támogatja a Civil Társadalom Fejlesztéséért Alapítvány által megvalósított, *Jó állapotban* nevet viselő program keretében. A vissza nem térítendő támogatás értéke 74 ezer lej. A projekt kizárólag Ukrajnából érkező, Maros megye területén ideiglenesen elszállásolt vagy a megyében átutazóban lévő menekülteknek szól. Célja, hogy megkönnyítse számukra az egészségügyi szolgáltatásokhoz és gyógyszerekhez való ingyenes hozzáférést, biztosítva ezzel a krónikus betegek kezelésének a folytonosságát, valamint az akut egészségügyi problémák orvoslását. A szállításban és tolmácsolásban nyújtott segítség jelentősen megkönnyíti az orvos-beteg kommunikációt, ugyanakkor biztosítja a kezelési sémák helyes alkalmazásának a folyamatosságát a krónikus vagy akut betegségekkel küzdő menekültek esetében – fejtette ki *Marius Dumitrescu* projektmenedzser. A projekt keretében két, ukránul anyanyelvi szinten és románul vagy angolul jól beszélő személyt alkalmaznak rész munkaidőben 3 hónapig, akik biztosítani fogják az ukrán betegeknek az ingyenes szállítást az egészségügyi intézményekhez, tolmácsolnak az általános vagy szakorvosi vizsgálat alatt.

Marius Dumitrescu lapunk érdeklődésére kifejtette: már alkalmaztak egy hölgyet, aki jómaga is ukrán menekült, és aki elkíséri az egészségügyi ellátásra szoruló ukránokat az orvoshoz, a maros-szentgyörgyi szociális gyógyszertár pedig biztosítja számukra a szükséges gyógyszereket. Már voltak súlyosabb és kevésbé súlyos esetek is, amikor a menekültek orvosi ellátásra szorultak, akadt olyan is, akinek veseátültetésre volt szüksége – mutatott rá a projekt vezetője, aki szerint igen

nehéz volt elérni azt, hogy a menekültek megbízzanak bennük, kezdetben ugyanis nem mertek beülni egy idegen autóbába, attól tartva, nehogy emberkereskedők vagy szerverkereskedők áldozataivá váljanak. Ezen a téren óriási segítséget jelentett az, hogy egy ukrániai menekült nőt alkalmaztak, akiben megbíznak, és aki segít nekik eljutni szakorvoshoz, családorvosokhoz, illetve abban, hogy részletesen közöljék a szakemberrel a panaszait. Mint mondta, az esetek többségében krónikus betegek szorulnak segítségre, akik közül sokan szinte oda-jutottak, hogy nem volt biztosítva számukra az állapotuk szinten tartásához szükséges kezelés. Egyik pillanatról a másikra kellett elhagyniuk az otthonaikat, esetleg magukhoz vették a fiókban lévő utolsó gyógyszereket, arra viszont nem volt lehetőségük, hogy tartalékokat szerezzenek be. Ugyanakkor fontos, hogy orvossal egyeztessenek a kezelésük kapcsán, aki segít nekik megtalálni az általuk szedett gyógyszerek azon megfelelőjét, amely elérhető a romániai piacon. Ugyanakkor sajnos gyakori, hogy az Ukrajnából menekült krónikus betegek akut bántalmakra is panaszkodnak, sokan a tragikus események hatására álmatlansággal, állandó nyugtalansággal, szorongással küzdenek, így ezek kezelésében is orvosi segítséget kérhetnek.

Higiéniai cikkekre és tartós élelmiszerekre továbbra is nagy szükség van

A napokban valamelyest csökkent Marosvásárhelyen a polgármesteri hivatal által elszállásolt menekültek száma, az utóbbi időben hatvanötön voltak, a hét végén azonban 13 személy elhagyta a várost, ugyanis Hollandiában munkát találtak – közölte *Andreia Moraru*, a polgármesteri hivatal szociális igazgatóságának vezetője. Mint mondta, az utóbbi hetekben jelentősen visszaesett az adományok száma, a menekültek elszállásolását, valamint az étkeztetésüket, ha nehezen is, de megoldják, viszont higiéniai termékekre óriási szükség van. Amint arról előzőleg már beszámoltunk, a Marosvásárhelyi Diákszövetség, a Facem Egyesü-

let, a Román Cserkészszövetség marosvásárhelyi kirendeltsége, a kolozsvári LADO és a Marosvásárhelyi Szociális Igazgatóság márciusban nyitotta meg Marosvásárhelyen, a Mihai Eminescu Ifjúsági Ház épületében, az egykori Cuba Libre klub helyén az élelmiszerbankot, amit az ukrániai menekültek megsegítése érdekében hoztak létre. Az élelmiszerbankban az ukrán menekültek ingyenesen hozzájuthatnak a legszükségesebb élelmiszerekhez, ruhaneműhöz, higiéniai cikkekhez, vízhez, hogy állandóan biztosítva legyen a szükséges készlet, a kezdeményezők a lakosság segítségét kérték, elsősorban nem romlandó élelmiszert, higiéniai kellékeket, ruhaneműt, lábbelit, játékokat, plédeket lehet adományozni. *Andreia Moraru* rámutatott, az önkormányzat által elszállásolt emberek mellett civil szervezetek, magánszemélyek által felkarolt menekültek is tartózkodnak a városban, akikről továbbra is gondoskodni kell, így az adományokra még mindig nagy szükség van. A szociális osztály közösségi oldalán a napokban is felhívást tettek közzé, amelyben a lakosság segítségét kéri, hiszen a termékek mennyisége korlátozott, a forgalom pedig meglehetősen nagy, állandó igény van a következő termékekre: tejpor, UHT tej, étolaj, puliszkaliszt, búzaliszt, édesség, ásványvíz, instant leves, tea, sámpón, tusfürdő, dezodor, borotvapenge, folyékony szappan, kézi mosásra alkalmas, illetve mosógépbe járó mosószer, vécépapír, örölt/instant kávé.

Az élelmiszerbanknak szánt adományokat közvetlenül a Mihai Eminescu Kulturális Központba – a Nicolae Grigorescu utca 19. szám alatt lévő egykori Cuba klubba – lehet eljuttatni hétfőtől szombati 14–20 óra között.

Pénzadomány a következő folyószámlákra küldhető:
Marosvásárhelyi Diákszövetség:
RO18BTRL02701205P4937700
– Megjegyzés: Adomány
Ukrájának;
vagy
Facem Egyesület:
RO59BACX0000001683242001
– Megjegyzés: Adomány
Ukrájának.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroksa, Vajda György. KORREKTÚRA: Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Katalin, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn, APRÓHIRDETÉS: Petres Emilia.
Tel/fax: munkanapokon 9-14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujzag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujzag.ro E-mail: nepujzag@e-nepujzag.ro
Telefon: titkárság: 0265/266-780 és tel/fax: 0265/266-270, közönségszolgálat: 0365/410-440, 0265/266-780. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9-15 óra, péntek: 9-14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000069
ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Műfjsa

NÉPÚJSÁG-MELLÉKLET

SZERKESZTETTE:
NAGY MIKLÓS KUND

1533. sz., 2022. április 30.

Jékely Zoltán

Így jött az éjszaka

*A temető mögött lebújt a nap.
Pár pillanat
s már szösze csillagfejeket
szúrtak fel a szőlőkaró-hegvek.
A májusi gyümölcsösök felett
illatok üzekedtek s denevérek;
álmában édes nedveket eresztett
a hangyajárta cseresznyefa-kéreg.
A házak nőttek, lejjebb szállt az ég,
az utcán hervadt villanykörte égett;
dalolt valahol a cseléd,
s a Fiastyúk a templomgomb felé
terelgette a sárgálló csibéket.
A kéményünkre felszállt egy kuvik
– párja ott tilt a templom tetején –
csujogtatásuk
felhallatszott a magas tejutig.
Borzongva ültem én
kis társaimmal ott a kőpadon:
fiúk, lányok vegvest.
Nem volt még semmi tilalom,
ha testet ért a test.
Hol szundított a szerelem?
Csak az volt izgalom,
ha surrogás ütött meg hirtelen
s az erdőszél felől
jött, jött, mint egy kísértetes madár;
jött, mint a Bükkös bolygó szelleme:
a roppant agancsú szarvasbogár.*

*1913. április 24-én született a költő Nagyenyeden, 40 éve, 1982. március 20-án hunyt el Budapesten. A verset 90 éve írta.

Varázslatok szépségszalón – Kopolcsi Kovács Csaba grafikája a Magyarpolányi Művésztelep marosvásárhelyi kiállításán az Art Nouveau Galériában

GálfalviLátó

Telitalálát az összevont cím, magvas gondolatsort indíthat el mindenki, aki kicsit is jártas az irodalom berkeiben. A két név egymás vonzata. *Gálfalvi György*ről azonnal az általa hosszú időn át szerkesztett népszerű szépirodalmi folyóirat, a *Látó* jut eszünkbe, a lap említései pedig egykettőre felsejlik előttünk a József Attila-díjas író, szerkesztő, publicista jól ismert alakja, rokonszenves egyénisége. Gálfalvi Gyurka, akiről az is sokat

elárul, hogy mennyien szólítják becenevén, 1942. április 28-án született Marosvásárhelyen, kerek évfordulót töltött tehát, igazán érdemes a köszöntésre. A *Látó* idei áprilisi számában volt szerkesztőkollégái külön rovatot szenteltek a 80 éves tollforgatónak, e rovatcímet kölcsönöztük mai köszöntő soraink élére.

A *GálfalviLátó*ban Szabó Róbert Csaba Gálfalvi György 1976-os szerkesztői leveleiből közöl váloga-

tást, külön méltatva az akkor 34 esztendőes Igaz Szó-munkatárs szókimondó bátorságát, őszinteségét, a mind tombolóbb diktatúra körülményei közt is leplezetlen konokságát, a leveleiből kivilágló hitet, hogy meggyőződésünkhöz, tartásunkhoz, emberségünkhöz ragaszkodnunk kell. A fiatal pályatárs külön kiemeli az ünnepeltnek azt a képességét, hogy humorral, iróniával, kacagással tudta ellensúlyozni a sorscapásszerű megpróbáltatás-

kat. Láng Zsolt és Vida Gábor személyes emlékekben gazdag esszével, a költő Kovács András Ferenc és Markó Béla vassal rajzolja ki Gálfalvi portréját, hajt fejet az ünnepelel érdemei előtt.

Április 27-én születésnapirendezvényen vehettek részt Gálfalvi György barátai, tisztelői. Két új könyv került közönség elé a Bernády Házban. A Mentor Könyvek Kiadó gondozásában megjelent *Világlátó világszelen* című kötetben számos szerző tollából állt össze egy szép és gondolatgazdag köszöntőcsokor. A csíkszeredai Bookart Kiadó *Arcképek* sorozatának legfrissebb darabja pedig az író *Szárnyas malomköveink* című új esszékötetével tette még emlékezetesebbé ezt az eseményt. Igen, eseményként értékelhető ez a

jubileum, erről Kovács András Ferenc és Markó Béla Gálfalvi Györggyel folytatott beszélgetése is meggyőzhette a jelenlevőket. Ez is kidomborította, hogy a Romániai Írószövetség Marosvásárhelyi Fiókja kezdeményezte összejövetel nem csak irodalmi vonatkozásaival érdemelte ki a közfigyelmet, a nyolcadik X-be lépett író személyében egy igazi értelmiségit, Marosvásárhely fogyatkozó emblemikus személyiségeinek egyikét, az erdélyi magyar szellemiség példásan elkötelezett alakját illették a jókívánságok.

Mellékletünkben a *GálfalviLátó* rovat írásaiban tallózva, koccintunk mi is az író, nyugalmazott főszerkesztő egészségére!

Isten éltesse sokáig, Gálfalvi György! (N.M.K.)

Láng Zsolt

A habermasi emberünk

(részletek)

(...) Gálfalvi Gyurkáról is a kézfogás jut először eszembe. Amikor 1990 januárjában új csapatgként a *Látó* szerkesztőségébe érkeztem, tenyerét vendégváró tálcaként előrenyújtva, ő fogadott. Az együtt eltöltött évek alatt számomra ő lett a habermasi etikával rendelkező bibói demokrata példaképe. Nekem ő mutatta meg, mit jelent demokratikusan működtetni egy intézményt. Mit jelent egy szerkesztőségben a demokrácia. Mit jelent a közös munka. Hogyan lehet manipulatív klisék nélkül hatni másokra. Hogyan alakul át a kisvárosi belterjesség habermasi értékrenddé. Más szóval, hogyan válik a kommunikatív cselekvésben rejlő racionalitás-potenciál segítségével feltárhatóvá, végül pedig leépíthetővé mindenféle

(Folytatás a 4. oldalon)

A 80 éves Gálfalvi György köszöntése és könyvbemutatója a marosvásárhelyi Bernády Házban 2022. április 27-én

Fotó: Bálint Zsigmond

Markó Béla

Túlsó part

A nyolcvanéves Gálfalvi Györgynek

Az úszásról fogok beszélni ismét. Hiszen úgy jártál-keltél Marosvásárhely főterén is, mintha úsznál. Széles karcsapásokkal, miközben szétnyílt előtted a város sűrű, keserű levegője, és a hullámszínű ide-oda lökte a magnóliák hatalmas, rózsaszínű szirmai. Aztán megnyugodtak, amikor már messze jártál. És igen, a felejthetetlen cementlapok. Vagyis a víz felé szelíden lejtő, kibetonozott Maros-part, ahol órákon át lehetett napozni. Figyelni, ahogy néhányan kitartóan gyűrték maguk mögé a komp és a gát közti távot, oda-vissza egyszer, kétszer, százszor. Nyilvánvaló volt, hogy készülnek valamire. Átúszni az egyik világból a másikba. A szabadságba, ahogy akkor gondoltuk. Átszeli a Dunát valahol lent Orsovánál. Még mindig megvan a Duna. Talán a szabadság is. Már itt is. De nem olyan. A cementlapoknál sem úszik senki. Ott úsztál te is nyaranta,

rólad is hihette volna valaki, hogy készülsz. Pedig nem. Nem arra. Egyet-kettőt én is fordultam, ha kimentünk a cementlapokhoz. Hamar elfáradtam. Sokan átúsztak. Mi maradtunk. Úszol évtizedek múltán is sok-sok medencehosszat fáradhatatlanul. Nem a Maroson persze, hanem egy fedett uszodában. „Bravó, öreg!” – kiáltották a minap irigykedve a fiatalok. Tudom, nem szereted, hogy öregnek néznek, de azért volt némi elégedettség abban, ahogy mesélted. Hogy még bírod. Jobban is, mint mások. Nehezen jársz, könnyen úszol. Hiszen úgy élünk most is, mint akik készülnek valamire. Túlsó part? Szabadság? Dehogy. Itt van minden. Sirályok Marosvásárhely főterén. Írtam erről is már. Mindenről írtam. De ma már azt is tudom, nem az a fontos, átúszik-e valaki. Csupán az számít, hogy átúszhatna, mert tőle függ, senki mástól.

Gálfalvi György arcképe, Kákonyi Csilla festőművész alkotása az ünnepeltnek

A habermasi emberünk

(Folytatás a 3. oldalról)

hatalmi viszony, hogyan alakítható ki az aktív, a közös részvétel a döntésekben, és ezen keresztül milyen módon tárul fel a konszenzusos alapon kidolgozott és elfogadott etika lehetősége.

Ezek az idők már az 1989 utáni idők voltak, amikor a bibói félelemfaktornak kisebb volt a szerepe. Lényegesebbé vált a habermasi cselekvő racionalitás. Ami szolidabb bátorságot igényelt. Szembeszállni az előítéletekkel, a bebetonozott értékklikkek külör lokálnyikjaival, régi harcostársak poros hiúságával és így tovább, és így tovább. A demokrata nemcsak a zsarnokság és a rabszolgaság ellen küzd, hanem az öntömjénező szolipszizmusa ellen is.

Gálfalvi Gyurka soha nem mondta a Látóra, hogy „a lapom”. Jóllehet a szerkesztő-

ségben ő dolgozott a legtöbbet. Nem ült az asztalfőn. Eleve kerek asztalt választott, ahol mindenki helye ugyanolyan értékű. Ma már egészen hihetetlen, de támogatta azt is, hogy a lap minden szerkesztőjének ugyanannyi legyen a fizetése. Sőt, miután kényszerűen át kellett mennünk a megyei tanács fennhatósága alá, vállalta azt is, hogy az állami adminisztrációt kiigazítva, a szerkesztőségen belül kiegyenlitsük a különbségeket. Ami természetesen számára volt a legelőnytelenebb. Vállalta. És ha már szóba jött, egyebet is elviselt: rágalmatokat, sértéseket, világra szóló hisztiket. Hányszor, de hányszor kiállt értünk, magára haragítva a fél világot. Toldi Miklós-ként túrta, ha emiatt kirekesztették vagy kigúnyolták. A nehéz malomkövet soha nem dobta el, bár nem ismerem nála erősebb író-embert. Legfeljebb egy-két külör lokálnyik

grumázát rázta meg, ha már nagyon elszemtelenedtek. Nem vette át azt az értelmiségi körökben igen elterjedt szokást, midőn csordába vetődve szapulnak ilyen-olyan közszereplőket, kieresztve fékevesztett harciasságukat. Holott mindig is volt elég municiója és szenvedélye harcba szállni, de azt hiszem, ösztönösen is tudta, nem a személyt kell bírálni, hanem a rendszert. Meg azt is, hogy nem a szó gyűlöletes, hanem a használat. Belső koordinátái jól működtek zavaros időkben is. Ő idehozta Csoórit és Konrádot, Esterházyt és Görömbeit, Heller Ágnest és Szabó Magdát, a Jelenkort és a Kortársat, egy asztalhoz ültette a Holmi és a Hitel íróit, szerkesztőit. Marosvásárhely elkövetően sokat köszönhet neki. Idehozta a magyar irodalom „ötágú sípjának” legnevesebb képviselőit. Bezárkózás helyett kinyitott egy egész várost, ahhoz pedig, hogy merre nyílnak az ajtók és az ablakok, zseniális érzéke van. Jóval tisztábban látszik ma már,

hogy ez a mentalitás, lényegében ez az egyetlen mentalitás, vagy nevezzük programnak, stratégiának, politikának, amely a sokat szajkózott „megmaradás” biztosítója. (...)

Az igazi harc nem a csatatereken zajlik, hanem bennünk, a fejünkben, a gondolkodásunkban. Képesek vagyunk-e megújulni. Lemondani a hatalomról, szóhoz juttatni másokat is. Tudunk-e nagyvonalúak lenni. Saját magunkat le tudjuk-e győzni vagy sem.

Az észosztók tagadják a demokrácia hatékonyságát. Élhetetlennek nevezik a demokráciát. Kigúnyolják a háttérben maradt, az altruista cselekvőt. Persze, kiderül, mindig kiderül, mennyire nincs igazuk. A zászlókitűző győzők minden esetben kikopnak az időből, akármilyen derekasan viselkedjenek is. (...)

A demokrata győzelme soha nem véletlen. És az sem véletlen, hogy Gálfalvi Gyurka puritán értelmiségi maradt, ma is az. Ebben is példamutató. Megjelenítője annak az embernek, akivé mégis lehetünk.

Csak az agyag van fogyóban

A tehetség, a szépség és harmónia igénye, a klasszikus emberi értékek tisztelete, a mesterségbeli tudás mit sem veszített az idő múlásával. Bálint Károly szobrászművész 87. születésnapján is ugyanazzal az izzó belső intenzitással igazodik az alkotáshoz, rég felvállalt művészi hitvallásához, amivel hosszú és példásan termékeny pályáját elkezdte több mint hat évtizeddel ezelőtt. Márványból, fából, terrakottából, bronzból készült plasztikáiból jó néhány ott van művészgalériának is beillő marosvásárhelyi otthonában, ahol beszélgetünk, még több belőlük országban, világban családi lakásokban, intézményekben szerez örömet a művészetkedvelőknek, köztereken hirdet emberséget, sugall eszményt, szép eszmét, továbbít humánus értékeket. Az aktok, portrék, kis szoborkompozíciók sokasága a művész nagyra tartott festőkollégáinak képeivel és saját festményeivel kiegészülve kínál olyan lenyűgöző környezetet a párbeszédhez, amely szétfeszítve a köznapi eszmecsere kereteit, a reneszánsz alkotói ideálok irányába terelné a szót. De a prózai valóság nem feledhető, az alkotáshoz, mintázáshoz szükséges anyag, a műtermi tartalékként kifogyhatatlannak vélt jó minőségű agyag elfogyott, az utolsó mű már nem válhatott egész alakossá. Az ártatlan tisztaságot, az álmodozó ifjúságot jelképező, optimizmust sugárzó lányakt

némiképp torzoként mutatja föl a szobrász alkotói erényeit.

Ez az utolsó munkája, mondja Bálint Károly. Talán a legutóbbi, pontosít a vendég. Nem, jól fogalmazott, erősíti a művész. Nincs több agyag, és jelenlegi fizikai állapota sem engedne több ilyen feladatvállalást. Akkor kell abbahagyni, amikor a

szobrásznak még nem kell művészi kompromisszumokat kötnie. Elfogadható álláspont, de bízni lehet abban, hogy jobbra fordulnak még a dolgok. Tegyük hát hozzá az április 29-i születésnapra köszöntőkhöz a magunkét is: Isten éltesse sokáig Bálint Károlyt erőben, egészségben, további alkotói sikerekben! (N.M.K.)

Bálint Károly utolsó (?) kissozobra

Ákárha múzeumban... Műalkotások Bálint Károlyék otthonában

Nagy Attila

Egy lány kezében

In memoriam Kormos István

Suhan velem a Toyota

Tavaszi Erdély-tájban

Hamvaszöld minden dombon a

Májuság – s mintha vágyban

Hófehér viráguhatag

Leng felém a szélben

És fölzug bennem is a Nap

(:Virág egy lány kezében)

Vadad, 2022.04.20.

Fémbe szökött kalász... Makkai István alkotása a Bernády Ház udvarán

2021 nyarától új felelősei vannak az erdélyi magyar képzőművészeket több mint kilenc évtizede tömörítő Barabás Miklós Céh (BMC) Maros megyei régiójának. Makkai István és Veress Gábor Hunor **szobrászművészek** Kákonyi Csilla **festőművésztől és férjétől**, Bálint Zsigmond **fotóművésztől vették át a stafétát. A fiatal alkotókkal ennek kapcsán a közeljövő kihívásairól és távolabbi tervekről is beszélgettünk.**

Nagy Székely Ildikó

– Pontosan mikor került sor a régiófelelős-váltásra?

– Makkai István: 2019 a BMC megalapításának 90. esztendeje volt, ennek kapcsán szerveződött volna meg az az országos kiállítás, amire a pandémia miatt végül tavaly augusztusban került sor. A csíkszeredai Mikó-vár adott otthont a tárlatnak, a megnyitót egy háromnapos rendezvény keretében tartották. Ekkor zajlott az országos szervezet tisztújító gyűlése, és ezen belül a régiófelelőségek átadása.

Kiállítás májusban

– Milyen feladatokkal jár ennek a tisztségnek a betöltése?

M. I.: – Mindenekelőtt folytatjuk az elődeink munkáját. Elsőként a marosvásárhelyi Bernády Házban minden májusban megnyíló kiállítást szervezzük meg, és ezzel együtt a vezetőség felkérésére elindítjuk a BMC fiatalítását. A tárlatszervezésben a korábbi régiófelelősök is segítenek, a régi tagokat például ők hívják meg, mi pedig összeirtunk egy névsort olyan fiatal képzőművészekkel, akik még nem tagjai a szervezetnek, de meghívottként, sőt akár tagjelöltként jelenhetnek az alkotásaikkal. A tagságba való bekerüléshez egyébként egy mappát kell összeállítani, és benyújtani a felvételt elbíráló bizottsághoz.

Veress Gábor Hunor: – A mi feladatunk a

A bolygó, melyen élünk

Utaz, véssed hát jól eszedbe:

Ki áskálódik, szenved is végül,

Rabbá tévén önmagát, bizton –

Azt is jegyezd meg, jó utas:

Jog, sem jóézés nem írja fölül a

Nemzetet sújtó erőszakot –

A Bolygó, melyen élünk – könnyezik!

2022. április 27.

Nyilka Róbert festményei a budapesti E-Galéria emlékkiállításán

Nyilka-emlékkiállítás Budapesten

Marosvásárhely sem feledkezett meg korán elhunyt festő fiáról, június végén, júliusban nálunk is lesz Nyilka Róbert-emlékkiállítás, akkor majd részletesen elmélyedhetünk életművében, de arról most is örömmel adunk hírt, hogy április 26-án az Erdély Művészetéért Alapítvány E-Galériájában tárlattal s az alkalomra készült katalógussal idézték fel a művész munkásságát. A 90 éve született és fél

évszázada, negyvenévesen elhalálozott Nyilka Róbert művészi örökségét leszármazottjai, családja gondozzák, és igyekeznek fenntartani az utókor emlékezetében, főleg nekik köszönhető a kerek évfordulóra időzített kiállítások is. A mostani megnyitón dr. Eröss István képzőművész, a Magyar Művészeti Egyetem rektora méltatta az értékes festői hagyatékot. Az esten közreműködött Gajdó Delinke.

Makkai István és Veress Gábor Hunor az új régiófelelősök Fiatalítás a Barabás Miklós Céhnél

továbbiakban a kapcsolatfelvétel és a kapcsolattartás az itteni művészekkel, az információközlés a soron következő eseményekről, mozgásokról. Ami a szervezői munkát illeti, amellyel, hogy felhívjuk az alkotókat, és időpontokat egyeztetünk velük egy-egy rendezvény kapcsán, a munkák átvétele, összegyűjtése is a mi felelősségünk. A májusi kiállításra érkező munkák beadási határideje 12-e, a tárlat 18-án nyílik. Akárcsak tavaly és tavalyelőtt, egy kisebb katalógus is készül az alkotásokról.

– Ezek kizárólag Maros megyei képzőművészek munkái lesznek?

M. I.: – Többnyire, de olyan alkotókra is számíthatunk, akik nem itt élnek, viszont valamilyen szinten kötődnek ehhez a régióhoz, idetartozónak érzik magukat. Akár Magyarországról is fogadunk műveket. Összességében mintegy 40 művészre számíthatunk, mindenkitől legkevesebb két munkát kérünk. Tavaly három alkotással is lehetett jelentkezni, de akkor kevesebb volt a meghívott. Ezúttal több fiatal művészt várunk.

„Láncszerűen működik az egész”

– Milyen korosztályt céloz meg a BMC fiatalítása?

M. I.: – Egyetemi tanulmányaikat befejezett alkotókat igyekszünk bevonni.

V.G.H.: – Mi Istvánnal harmincasokként mondhatni egy csoportba tartozunk, különböző alkalmakon mindegyre találkozunk az utánunk következő generációval. Vannak, akikkel a barátainkon keresztül kerülünk kapcsolatba, tehát láncszerűen működik ez az egész.

– Hogyan lehet megszólítani azokat a fiatalokat, akik esetleg kívülről esnek ezen a kapcsolatrendszeren?

M. I.: – Ezen még igazán nem gondolkodtunk, a soron következő kiállításra ugyanis betelt a létszám. A meghívottak nem frissen végzetek, alkotótáborokból, csoportos kiállításokról már ismerjük őket.

Kisebbségben a fiatal szobrászok

– Tapasztalataitok szerint van-e olyan képzőművészeti ág, ami a jelenlegi fiatal alkotónemzedéknél dominál a korábbiakhoz képest?

V.G.H.: – Mindenképpen van változás, és arra mi is kíváncsiak vagyunk, hogy ez hogyan fog működni. A szervezet fiatalítása hozzátartozik a fejlődéshez, ez egyfajta felzárkózás is a jelenlegi művészeti törekvésekhez. Ilyen értelemben is valószínűleg nagyon színes lesz a kiállítás, hiszen az idősebb alkotónemzedék által képviselt irányzatok mellett az újaknál az installációk és talán a multimédia is nagyobb szerepet kap.

A dimenziók őrei – Veress Gábor Hunor kispasztikája a Barabás Miklós Céh Maros megyei csoportjának 2021-es kiállításán

M. I.: – Úgy látom, hogy a festőművészetnek jóval több fiatal képviselője van, mint a szobrászatnak.

– Mi lehet ennek a magyarázata?

V.G.H.: – A szobrászathoz a formával való közvetlen érintkezés, több anyagban való gondolkodás szükséges. Meglátásom szerint ezt mintha a digitális világ, az, hogy ma már számítógépes programokban is lehet szobrászkodni, háttérbe szorította volna.

Esélyt adni a bemutatkozásra

– A májusi kiállítás megszervezése után milyen további feladatok várnak rátok régiófelelősökként?

V.G.H.: – Még bele kell rázódnunk ebbe az új szerepkörbe. Meg kell néznünk, milyen lehetőségeink vannak, hogy aszerint tegyük meg az újabb lépéseket. Szeretnénk minél színesebbé tenni a BMC marosi régiójának aktivitását, táborokat, kiállításokat szerveznénk.

M. I.: – A tavalyi tisztújító gyűlésen a szervezet elnöke azt mondta, hogy ezután támogatást is tudnak biztosítani bizonyos rendezvényekre. A soron következő, első tárlatszervezés után akár saját projektben is dolgozhatunk, amit a régiófelelős feladatokkal párhuzamosan indíthatunk el.

V.G.H.: – Mindenesetre közös célunk minél több művésznak esélyt adni a bemutatkozásra, ezért is várjuk a fiatalokat, hogy csatlakozzanak a szervezethez.

Pandémiás tapasztalatok

– A művészeti életet milyen mértékben véselte meg a két évig húzódo világjárvány?

M. I.: – Kevesebb alkotótábor volt, egyesek, például a nyárádszeredai, szüneteltették a tevékenységüket. A székelyudvarhelyi Pulzst és a gyergyószárhegyi alkotótáborot viszont, ha a járványügyi korlátozások mellett is, de megtartották. Ami ennek az időszaknak az alkotásait illeti, véleményem szerint érződik rajtuk, hogy a bezártságban születtek.

V.G.H.: – Én azt tapasztaltam, hogy a művész kollégák többsége az alkotás terén bőven kihasználta ezt az időszakot. Nekem is ez volt az egyik legtermékenyebb periódusom, és ezzel biztosan nem vagyok egyedül. Tematika szempontjából vannak, akiknél megjelenik a pandémia hangulata, másoknál épp ellenkezőleg, teljesen más inspirációs források érzékelhetők.

„Időben beavattak”

– Beszélgetésünk kiindulópontjához visszatérve, gondolom, nem ért benneteket meglepetésként a Barabás Miklós Céh Maros megyei régiófelelősévé váló kinevezés.

M. I.: – Az elődeink, akik javasoltak minket erre a tisztségre, időben beavattak. A betanítás egyébként már jóval korábban elkezdődött, évek óta segítünk a szervezésben, például a városon kívüli kiállításoknál a munkák begyűjtésében, az idősebb művészek alkotásainak elszállításában és hazahozatalában. A Bolyai téri műtermünk udvara nagyobb tárlatok előtt gyűjtőponttá változik.

– Ezek szerint a felelőség átruházása egy szép, hosszú folyamat eredménye.

M. I.: – Egy olyan folyamaté, ami még mindig tart. A mostani kiállításnál is jelentős segítséget kapunk majd Bálint Zsiga bácsitól, a Bernády Ház illetékesétől, Bálint Hajnítól, Nagy Dalma képzőművésztől. Így nem lesz olyan nagy a szakadás.

Böllöni Domokos

Privát hangulatok

Mikor Háncival bozgoráltunk

Mit jelent az, hogy bűdös olá? – kérdezte Kistudor Istéfán a hálóban. Ővé az emelet, enyém a földszint, így kommunikáltunk. Vagyis inkább ő kommunikált – nekem. Peckes legény volt, az alakú képzés bajnoka: mint valami tornász előénekes, mindent ő mutatott be, s jaj, ha nem tudtuk rögtön utánacsínálni. Pertuban a kis fekete hadnaggal. Egy dicsekvősebb pillanatában azt is elárulta, hogy a szebeni tiszti iskolában bajtársak voltak, csak őt, mármint Kistudor Istéfánt „bizonyos okokból” eltanácsolták; vagyis kirúgták, s közönséges halandóként kellett érettségiznie, de „valamiért” a vizsga nem sikerült –, az egyébként szabatosan, katonásan fogalmazó tizedesjelölt saját kis sztoriját bizony elmaszátolta. Na, és aztán simán behívták közlegénynek, és kezdhette előlről a számlétrát, nekirugaszkodván, s most, a szakaszparancsoki kiképzőn mindenben felülmúlja bajtársait... Bizonyos: a kötelező katonai szolgálat után „visszatartják”, és majd alhadnagy, hadnagy, főhadnagy, százados, őrnagy, és trullu! tábornok vagy más akármí is lehet még belőle.

De közben persze leérettségizik, magánúton. Az is kellene fog. És itt az efféle el lehet intézni.

Szóval mit is jelent az a „bűdös olá”? Ilyen szépen mondta, mert ahonnan a tanfolyamra érkezett, a törzshelye Karánsebes volt, ő csak fitymálóló Karánbecesnek becézte, randa porfészek, császári és bozgori reliktumokkal... De ott hallott magyar beszédet is, durva szóváltás közben az idézett módon titulálta valaki a vendéglőben, egy szerencsésen sikerült verekedés hevében.

Ő ezt nagyon megjegyezte, és hozzáolvasott.

Háát, mit lehet erre felelni, dűnyögtem. Semmit, hangzott az ágy tetejéről. Valah ümpucit, ugye. Ezt mondjátok ti ránk. Mi pedig rátok, hogy hazátlan bozgorok.

Hallgattam. Lehet hogy ez a Kistudor Istéfán tud magyarul, lám, a 'bűdös' ü-jét és ö-jét milyen szépen, már-már lőrinczésen mondja. Szokása csöbe húzni a székelyföldi bakákat, addig hergelve őket, míg valamelyi-

kük begerjed, és visszafelesel, mint Sz. Imre, akiből kibukott az „ollá, ollá, vajollá, gjátok a podollá” rigmus eredeti változata. Kistudor teli szájjal élvezte, aztán rögvést feljelentette –, és Sz. Imre mehetett az ársztba, a provokáló pedig szombat-vasárnapra kimenőt kapott.

Keresem a világhálón a peckes katona nevét, nem találok.

Hasonló nevéük persze vannak, köztük vállalkozó, pl. krematóriumtulajdonos, kereskedő, rektorhelyettes, s mindenféle előjáró is. Katonát nem látok, titkosítva lehetnek az effélék.

Az is igaz, hogy akiket a hálón látok, nem a mi évjárataink.

Volt a kollegáim között egy népi német is, a Medgyeshez közeli Asszonyfalváról. Ősz-szebarátkoztunk, hiszen engem is Medgyesről soroztak be. Weinholdnak hívják, bortartó gazdák lehettek a felmenői. És persze Hans a keresztnéve, vagyis Hanci.

No, ebből a névből előbb egy ácsmesterre bukkantam, egy Schreinerre, aki már odakint dolgozik, de asszonyfalvi születésű (Frauendorf, Axente Sever).

Aztán előjött a Pfarer is, a pap. „Köszönjük Hans Weinhold lelkipásztornak – írta a Siebenbürger Zeitung 2006-ban –, aki a közös istentiszteletet erdélyi rítusban bonyolította le. Ezúton emlékeztetünk minden honfitársat a szülőfalubeli gyerekek karácsonyi ajándékozására tervezett csomagakcióra, valamint a Frauendorf Friedhof fenntartásában nyújtott segítségére...”

Felhagytam a kereséssel, hiszen bizonyára valahol a nagynémet nyelvterületen hirdeti az Igét...

Amikor Sz. Imrével beszélgettünk ritka csendes negyedóráink valamelyikében, rendszerint közel jött ez a Hanci, és leplezetlen áhítattal hallgatózott. Még bozgorálatok egy kicsit, kért bennünket; mivelhogy Sz. Imrével többnyire nagyokat hallgatva szoktunk hümmögni. Máj bozgoruc un pik, és kedvesen pisolygott. Meg is jegyeztem, nem hiába asszonyfalvi, olyan nőiesen teszi. Mi nem beszélünk németül, Hanci sem magyarul, ezért

is nehezemre esett elmagyarázni azt a Kányádi-sort (befogtam, de abba hagytam), hogy a vén fűzfák lehajló ágába fogózva vízszagú nyári éjszakákon, mikor csak a csillagok látják, a Nagy-Küküllőben visongnak, lubickolnak a kényes-testű szász leánykák –, ugyanis, Isten ne vegye bűnömül, a Hanci szelíd képéről ezek a szőke szász csajok ugrottak a képernyőmre... Aztán egyszer Kistudor Istéfán rajtakapott, amikor Hancinak bozgoráltam.

Hozzánk lépett, és mintha már csakugyan „szerdzsent ku diágonála” volna, megparancsolta, hogy „purtáljunk egy dialógot”, vagyis beszéljünk. Ki-ki a maga nyelvén. Hanci angyalarca egész setétre pirult, és elkezdett valamit mondani, halkan (hogy megérthessem?), aztán várta tőlem a feleletet. Én azt mondtam, hogy falu végén kurta kocsmá, oda rúg ki a Szamosra.

Mint kiderült, Kistudor Istéfán nem értett németül, magyarul viszont hirtelen felcsipentette a füle a Szamost.

Csáj ku Szomesul? – kérdezte.

Hát egyszer ott voltam nyaralni, hazudtam, és a továbbiakban erre fűztem fel a Petőfi-vers további sorait.

Hanci is mondikált szépen, halkan, velem foglalkozott Kistudor Istéfán, csak megjegyezte, hogy lám, a szászok lágyan képezik a hangokat, nem olyan recsegősek, mint a friccek.

Erre nem volt reagálás.

De a ti beszédetek éppen olyan, mint a horthysta tiszték pattogó parancsolgatása, mutatott a számra; ezt ő filmről ismeri, mivelhogy megnézi Sergiu Nicolaescu minden filmjét.

Erre sem feleltünk semmit.

Hanci halkan tovább mondikált, én egy-egy újabb strófával válaszoltam, de mindenféle más szót is közbeszórtam, nehogy eláruljon a ritmus.

Lóg az eső lába... Diénes Attila szoborkompozíciója a marosvásárhelyi Art Nouveau Galériában

Kistudor Istéfán megkérdezte, miről szól a duma.

Poate mőnzsurác, biztos' engem szídtok. Hanci rámutatott, hogy a Szamos Kolozsvárnál a legszebb, ott csinosak a lányok is, és én közbeszórtam, hogy szép város Kolozsvár, mire Kistudor Istéfán: na, akkor daloljam el neki (megijedtem, nehogy a George Sbârcea, alias Claude Romano-féle dalt követelje) azt, hogy Ozoszep, ozoszep, okinek a szeme kek –, és persze megtörtént.

Aztán elunt bennünket.

Hanci megkérdezte, miről is hadováltam. Sebteben elmeséltem a kurtakocsmás sztorit.

– Hát te mit mondtál?

– Ó, én is valami hasonlót. Luther híres mondását variáltam: „Hier stehe ich. Ich kann nicht anders.”

És hozzá a Miatyánkot. Sajnos mindkettőt az ámen nélkül.

Kozma Mária

Kókonya

Dugonics András *Magyar példabeszédek és jeles mondások* (Szeged, 1820) című könyvének nagy részét ma nem igazán értjük, igaz, már a kortársaink is magyarázó jegyzet kellett hozzá. Íme: „A tormába esett fereg csávéba, vagyis inkább cserbe való ember, se kuko, se pizsé nem lesz belőle.” Dugonics lapalji jegyzete: „a kuko a. m. tojás, a pizsé a. m. csirke”. Faggattam a szótárakat, járulékos nyereségként a faggat régi jelentésére is rátaláltam Szinyei József *Magyar tájszótárában* (Bp., 1893–1896), mert Nógrád megyében „mán faggat a kuko, ki akar

kelni”, Háromszéken „faggat, faggat: szétfakasztja, kopácsolja a tyúk a tojást, hogy a csirke kikelhessen belőle”, na és a kuko becézve „a dajkanyelvben kóko”. A húsvéti tojás azonban nem a csirkéről szól, hanem arról, hogy cifrára festik: van hímes tojás, írott a Székelyföldön, írt a moldvai csángók-nál, vagy egyszerű húsvéti piros tojás, összefoglaló néven ezeket kókonyának hívják. A kókonyával lehetett kókányolni, csiknyulni Székelyudvarhelyen, vagy esszecsoknyalni Csíkban, ez századok alatt ünnepi szertartásból gyermekjátékká vált, azt jelenti, hogy ketten egymással szemben állva összekocintották, összeütötték a tojások hegyét, aki el-tört, az volt a vesztes, és át kellett adnia a magáét a nyertesnek. A kókonya szó ma is

használatos, Gyergyóban ma már nemcsak a húsvéti tojásnak a neve, hanem a húsvéti szentelt ételké együttvéve: főtt tojás, kalács, sonka, sült bárány, sokan mind a mai napig egy csipetnyi sőt is tesznek a kókonyás kosárba. Kókonyának legtöbbször a festett, szentelt kemény tojást nevezik, lehet a húsvéti ételke összefoglaló neve is, a bukovinai székelyek körében viszont csak a húsvéti kalácsra mondják. Barna Ferdinánd *Ósvállásunk főistenei* (Bp., 1881) című könyvében hosszasan értekezik a kókonyáról. Történeteket említi, akik a kókonyát hasonlónak vélték a hindu „kókonya” – világtojás – elnevezéssel. A hosszú magyarzatból emlel ki néhány mondatot: „A föld minden népeinél elterjedve levő s egész az ópogány korba fölmenő »hímes tojás készítéséről és ajándékozgatásáról« a mythologok általánosan elfogadott nézetével egyezőleg a világtojásra, s a világnak ebből emlékére vonatkozik, amint ugyane szokásnak a perzsáknál, zsidóknál, egyiptomiaknál, sőt a vad népeknél is, továbbá a germánoknál, szlávoknál ily értelemben divatoztát egyaránt feltaláljuk. Okolgatásaim erre nézve a következők: ...a világtojásról való cosmogoniához tartozónak vélik, s lingam értelmet tulajdonítanak neki [a lingam a férfiaság szimbóluma, szanszkrit nyelvben a Fény botja]... Én a Természet jóságos tündére, a »Kisasszony« tiszteletét látom benne. Lingam értelme a szónak csak annyiban van, amennyiben a nemzés cselekvényéről, mai művelt fogalmaink szerint szükség nélkül és trágár szavakkal beszélni illetlennek tartjuk, de a természet egyszerű fia, majdnem kivétel nélkül mindannyian igen-igen tiszta életűek, a nemzés és termékenyülés cselekvése, melyet Szabó D. és Monoszlai ugyanazon lapon említi: a »kókonya«. Aminthogy tudjuk, hogy az ily évfordulati pogány ünnepek magában véve ártatlan természetű szokása-ihoz a keresztyén vallás eszélyesen kíméle-

tes volt, sőt a hol lehetséges volt, a maga céljaira fel is használta, márpedig ezeknek kivált áldozati része a legtöbb népnél egyező volt. E hasonlatosság alapján eleinte magam is hajlandó valék a húsvéti »szentelt kalács és tojásban« saját átalakított öspogány vallási szokásainkat s különösen a »Természet-, az Anya istenasszony« tisztelete multhatatlan kellékeit látni, de...” A de után a szerző hosszasan értekezik arról, hogy a tojás a krisztusi feltámadás szimbóluma. Tény, hogy a kókonya-világtojást minden évben a hagyományok szerint cifrázzuk, ősidők óta ott van a kókonyás kosárban: a magyar mitológia emlékei között. Na és miféle hagyomány a székelyeknél, hogy egynémely falvakban az írott tojást, a kókonyát még ma is az ég felé hajigálják? Róheim Géza néprajzkutató gyűjtése szerint (*Primitív kultúrák pszichoanalitikus vizsgálata*. Tanulmánygyűjtemény. Bp., 1984) ezt annak emlékére teszik, hogy egykor, a Világ születésekor a madártestű Tündér Ilona tojta a Napot. A *Magyar történeti etimológiai szótárt* faggatva azt olvasom, hogy a kókonya szavunk származása egy olasz szóhoz köthető: coccagna a. m. bőség, finom étel, nyalánkságok. Én szótárakkal nem vitatkozom, nem vagyok nyelvész, még „délbábos” sem, de mégis hogyan lehetnének el, hogy az egész magyar nyelvterületnek, ebben a székelyeknek is egy olasz kölcsönszóra kellett várniuk a névadáshoz? Az *Erdélyi magyar szótörténeti tár* 1573-as adatában, Kolozsvár város törvénykezési jegyzőkönyvében viszont a kókonya éppen azon egyetlen és „illetlen” jelentését találjuk, amiről Barna Ferdinánd is beszél: „Kerestury Peter kokonyát kévánt vala, mezitelen háromszor is jött egy éjjelen reám” – vallotta Gemes Anna Jakabné.

(Megjelent a *Székely Konyha és Kert húsvéti számában*)

Térben és időben... Harmath István plasztikája az Art Nouveau Galériában

Mentorprogram és szociális bentlakás nehéz helyzetben élőknek Életút-támogatás fiataloknak

A marosvásárhelyi Outward Bound Romania égisze alatt működő hOrizont szociális program szolgáltatásait mentorprogrammal bővítették, amellyel 16 év feletti, anyagi vagy szociális szempontból hátrányos helyzetű fiatalok korcsoportját célozták meg. Május 14–15-én az Adj esélyt az elindulásban! – Tanulmányi ösztöndíj nehéz helyzetű fiataloknak elnevezésű projektjükkel vesznek részt a Bikeathon adománygyűjtő eseményen.

Szer Pálosy Piroska

A fiatalok életútját segítő marosvásárhelyi szociális program bővítéséről kérdeztük a program egyik irányítóját, Tóth Orsolya szociálpedagógust.

– Mit kell érteni a külsősöknek szánt szociális mentorprogram alatt, és kik tartoznak a célcsoportba?

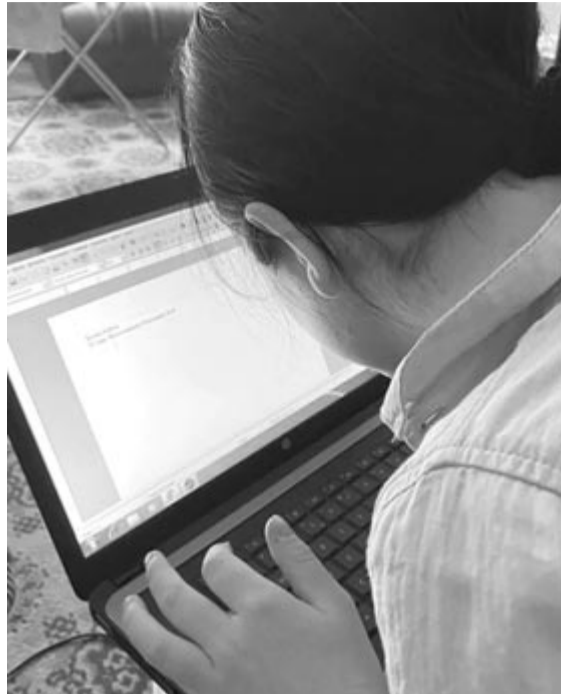
– A külsősöknek szánt mentorprogram olyan 16 év feletti fiatalok korcsoportját célozza meg (18 év alatt szülői vagy gyám bejegyzésével), akik nem részesei a bentlakásos szociális szolgáltatásnak. A lehetőséggel azok a fiatalok élhetnek, akik nehéz családi körülmények között élnek, szüleik elváltak, árvák vagy félárva, anyagi és/vagy szociális szempontból hátrányos helyzetű családban, nevelőszülőknél vagy gyermekotthonban nevelkedtek, vagy úgy érzik, hogy gyakorlati, lelki támogatásra vagy irányításra van szükségük. A program célja a fiatalok támogatása az életben való elindulásban, a felnőtté válásban, az önálló és sikeres élet kialakításában. A pályorientációban és szakmai fejlődésben való mentorálás keretében közösen kell megtalálni a fiatalhoz legközelebb álló tevékenységet, felvilágosítani arról, hogy mit/kit keres egy munkáltató. Megalapozott esetekben szakmai képzéseken való részvételben kapnak támogatást, akárcsak az álláskeresésben, önéletrajzírásban, állásinterjúra való felkészülésben. A program megnevezése a tanácsadásnak is megfelel, mégsem teljes mértékben az, mivel nem kimondottan tanácsot adunk, hanem rávezetjük a járható útra, benne keressük a megoldást. Hetente vagy kéthetente egy alkalommal kerül sor a személyes beszélgetésre, ami a saját fejlődését szolgálja, ezáltal pótoljuk azt a támaszt, amit családi környezetében nem kaphat meg. Pályázatírásban is segítséget nyújtunk, akárcsak a számítógép-kezelési ismeretek gyarapításában vagy e-mail-küldésben. A felsoroltak mellett a mindennapi készségek fejlesztése: pénzbeosztás, időbeosztás mellett nyomtatványok, hivatalos okiratok kitöltését gyakorolhatják a kedvezményezett fiatalok.

– Mit kell tudni a Horizont programról?

– A Horizont – Segítünk, hogy segíthess magadon programot 2002-ben hozták létre Marosvásárhelyen egy németországi segélyszervezet csapatának az ötlete nyomán. Az ötletgazda Irmelin Kúthe németországi élménypedagógus, az Orizont – Hilfe zur Selbsthilfe e. V. támogatásával 2017-ig a székelykeresztúri CJD Domus Alapítvány keretében működött. 2017-ben Marosvásárhelyen (a Kövesdombon) a két szociális lakással működő programot átvette az Outward Bound Romania szervezet. A németországi partner a program működtetéséhez szükséges anyagi támogatásról gondoskodik. A program révén a fiatalokat önállóságra nevelve a társadalomba való beilleszkedésükben, az életben való elindulásukban lehet támogatni. Olyan fiatalokon próbálunk segíteni, akik tanulni, dolgozni szeretnének, vagy mindkettőt.

Kedvezményes bentlakásos lakhatás

A 18 év fölöttiek számára nyújtott kedvezményes lakhatás mellett a fejlődési, függetlenedési folyamatokhoz célzó tanácsadásban, a személyiségfejlesztő tevékenységekben való részvételt támogatják (saját motiváció, célok meghatározása, a döntések fontossága, kommunikációs stílus fejlesztése, konfliktuskezelés, mentálhigiénié, erőforrások, kapcsolatok gyarapítása stb.). Marosvásárhelyen, a Kövesdombon található egyik szociális lakásban jelenleg öt lány lakik kedvezményesen, amennyiben igény mutatkozik, to-

Fotó: Tóth Orsolya

vábbi négyet tudnak elszállásolni. Szükség esetén pszichoterápiás kezelést is igénybe lehet venni, illetve önkéntes tevékenységekben való részvételre is kell számítani. Az önkéntes tevékenységek által a fiataloknak lehetőségük van kipróbálni magukat különböző területeken, különböző helyzetekben, ugyanakkor ők is aktívak lehetnek egy segítségi folyamatban, hogy valamilyen formában továbbadják azt a segítséget, amit kaptak.

A lakhatási hozzájárulás jelképes összeg, amellyel a lakás fenntartásához, kisebb javításokhoz járulnak hozzá, de ez is főként a fiatalok felelősségvállalását, önállósodását hivatott ösztönözni. A program alapelvei közé tartozik, hogy semmi sem ingyenes, csak kedvezményes, ami azt tanítja, hogy a megélhetéshez szükséges a fiatalok egyéni hozzájárulása is.

A jelentkezési folyamatot követi a kuratórium döntése, hat hónapra kötnek szerződést, amit három évig lehet meghosszabbítani a megismétlődő hathavi kiértékelések nyomán.

Bővebb felvilágosítással a külsősöknek szánt mentorprogramról Tóth Orsolya programfelelős szolgál a 0746-844-400 telefonszámon vagy az orsi.orizont@outwardbound.ro e-mail-címen. A szociális bentlakás + mentorprogram 18 év feletti fiataloknak programfelelőse Simo Teri, aki felvilágosítást a 0748-117-475-ös telefonszámon vagy a teri.orizont@outwardbound.ro e-mail-címen nyújt.

**Adj esélyt az elindulásban!
– kerékpáros adománygyűjtés**

Május 14–15-én az Adj esélyt az elindulásban! tanulmányi ösztöndíj nehéz helyzetű fiataloknak című projekttel vesz részt a szervezet a Marosvásárhelyen megszervezendő Bikeathon adománygyűjtő eseményen. „A mi projektünket támogatva olyan fiatalokon segíthetnek, akiknek nincs állandó, stabil háttérük, családjuk, akiknek minden segítség mentővölhet az életben való elindulásban, és csak reális segítséggel válnak képessé saját függetlenségük és egy jobb és élhetőbb élet kialakításában. Szeretettel várunk minden biciklizni, kikapcsolódni vágyó adományozót. A legutóbbi – 2021 szeptemberében szervezett – biciklis adománygyűjtő program alkalmával összegyűlt összegből egy fiatal sofőriskolájának a kiadásait sikerült támogatni” – hangsúlyozták. A szociális lakáson és a mentorprogramon kívül a tanulmányi ösztöndíjalapból folyamatosan lehetőséget nyújtanak továbbképzések anyagi támogatására azon fiatalok részére, akik elzántságot, komolytárgyat, elköteleződést mutatnak bizonyos képzések elvégzése iránt (szakképzés, nyelvtanfolyam, sofőriskola stb.).

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐT keresünk egy megújult munkaközösség csapattagjaként. Tel. 0723-244-200. (sz.-I)

Szomorú szívvel tudatjuk mind-
azokkal, akik ismerték és szerették,
hogy

MOLDOVÁN SÁRA

folyó év április 28-án, életének 93.
évében eltávozott szerettei köréből.
Utolsó útjára május 2-án, hétfőn 13
órákor kísérik a nagy kórház mö-
götti temetőben.

A gyászoló család. (15799)

MINDENFÉLE

VÁLLALJUK házak felújítását, fa-, ács-, bádogosmunkát, cserépforgatást, tetőkészítést. Tel. 0746-739-502. (15464)

TETŐFEDŐ KFT. vállal tetőkészítést, tetőjavítást, ácsmunkát, bádogosmunkát, szigetelést, meszelést, bármilyen kis javítást. Tel. 0746-972-003, György Attila. (15637-I)

VÍZ-, GÁZ-, FŰTÉSSZERELÉST vállalok. Tel. 0746-638-960. (15578)

ÁCSMUNKÁT, tetőfedést, tetőfelújítást, tetőjavítást, bádogosmunkát vállalunk 15% kedvezménnyel. Tel. 0757-247-615. (15759-I)

VÁLLALUNK: tetőfedést, tetőjavítást, ácsmunkát, meszelést, vakolást, tepszárkésztést, csatornajavítást. Tel. 0749-798-244. (15805-I)

VÁLLALUNK 10% kedvezménnyel: tetőkészítést A-tól Z-ig, tetőszigetelést, tetőjavítást, manzárdkésztést mindenféle anyagból, ácsmunkát. Tel. 0712-288-635. (15810-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Feledni valakit lehetetlen csoda, mert akit szeretünk, azt nem feledjük soha.

Fájó szívvel emlékezünk április 30-án NAGY ILONÁRA (Ica) halálának tizedik évfordulóján. Emlékét, szeretetét szívünkben őrizzük. Nyugodjon békében! Szerettei. (15777-I)

Fájó szívvel emlékezünk április 30-án NAGY ICÁRA (szül. Balázs) halálának 10. évfordulóján. Nyugodjál békében! Jutka, Szabolcs, Tündi, Csilla és családjuk. (-I)

Életem úgy múlt el, mint egy pillanat, de emléked szívünkben örökké megmarad. Szerető szíved pihen a föld alatt, minden érted hulló könnyecsepp nyugtassa álmodat.

Szomorú szívvel emlékezünk a drága édesanyára, KÖVÁRI ANNÁRA szül. András halálának 7. évfordulóján. Emlékét őrzi lánya, Enikő, veje és unokái. (15803)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szerető édesapa, nagytata, testvér, rokon és jó barát,
CSÍKI ANDRÁS
hosszú, küzdelmes, de türelemmel viselt szenvedés után, 69 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének.

Drága halottunkat 2022. május 1-jén, vasárnap 15 órákor kísérik utolsó útjára a gyergyósalamási katolikus templom kápolnájából. Virrasztása szombaton, április 30-án 16 órától lesz. Emlékét szeretettel őrizzük.
A gyászoló család. (sz.-I)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó
  - információ - 118-932
  - általános - 118-800
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
  - gyermekeknek - 0265/210-177
- Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330
- GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110
- Optika-Optofarm - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351

- Optolens szemsebészet - 0265/263-351
- Marmed - 0265/250-344
- járóbeteg-rendelő: - 0756-468-658 - 0729-024-380 - 0751-114-307
- Labor - 0751-114-307
- e-mail: marmed@armed.ro, www.armed.ro
- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia, echográfia
- Dr. Jeremiás István - 0265/222-446
- Emma vendéglő, hidegtálcák készítése - 0740-083-077 - 0365/404-664
- Prefektúra - 0265/266-801
- RDS–RCS - 0365/400-401 - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-801-929 - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928
- Aquaserv: - 0265/215-702
- hideg víz-csatorna

- közönségszolgálat - 0265/208-888
- központ - 0265/208-800 - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás
- Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
- koporsók, kellékek, - 0745-606-215
- koszorúk - 0745-606-269
- és halottszállítás - 0758-047-604
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 - 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es telefonon.

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Tompa Andrea A hóhér háza

Hélène Dove Zöldség- termesztés

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

Marosvásárhelyi Rádió Románia
www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM

ÜZENET SZERETETTEL

ÜZENET SZERETETTEL
0737-37 30 30
MAROSVÁSÁRHELY,
PREDEÁL UTCA 12.,
540 345

ETV ERDÉLYI MAGYAR
TELEVÍZIÓ

MAROS MEGYEI TANÁCS
MŰSZAKI IGAZGATÓSÁG
MUNKÁLTAKÖVETÉSI SZOLGÁLAT

Közlemény

A MAROS MEGYEI TANÁCS értesíti az érdekelteket, hogy figyelembe véve a *Vasbeton híd felújítása a DJ151B jelzésű úton, Nyárádtő, Felsőkápolna - Bonyha - Szeben megye határa, 13+013 km, Maros megye elnevezésű projekt munkálatainak az elkezdését 2022.05.05.-től a DJ151B megyei út 13+013-15+000 kilométer-szelvényei között, Bonyha település felé, öt hónapra elterelik a forgalmat a DC 71 Bonyha - Bernád községi útra.*

Bonyha településről Héderfája felé a forgalmat a Bonyha - Bernád - Felsőkápolna - Héderfája ideiglenes útvonalon a DC71 Bonyha - Bernád községi úton fogják lebonyolítani.

Az ELNÖK nevében
Szász Zoltán Tibor
megyemenedzser

Paul Cosma
FŐJEGYZŐ

Ovidiu Georgescu
ALELNÖK

NON STOP
állunk rendelkezésedre!

RexoGold
a te zálogházad

Str. Frantz Liszt nr. 11
Telefon: 0265 - 25.11.11
Mobil: 0748 - 25.11.11
www.rexogold.ro

*A képeken látható termékek csak szemléltető jellegűek.

A Népújság Alapítvány számít önre

Akárcsak az előző években,
alapítványunk továbbra is hathatósan szeretné támogatni
Maros megye magyarságának szellemi, kulturális gyarapodását,
ösztönözni az ifjú tehetségek kibontakozását, érvényesülését,
elősegíteni az olvasói igények kielégítését.
Ebben kéri barátai, a Népújság híveinek támogatását.

Kérjük, ajánlja fel jövedelemadója 3,5 %-át erre a célra!

Adataink:

Név: Fundația Népújság Alapítvány
Cím: 540015 Tg. Mureș, str. Gheorghe Doja nr. 9. et. II.
Adószám: 5093655
Bankszámlaszám: RO96 RNCB 0188 0349 7752 0001

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

r.a.d.i.o
Radio Gaga
www.radiogaga.ro